

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2020:63

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Östgötagatan 25 - Södermalm

L2015:7789 och L2015:7779

Södermalm 7:87

Stockholms stad

Södermanland

Sabina Larsson

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB

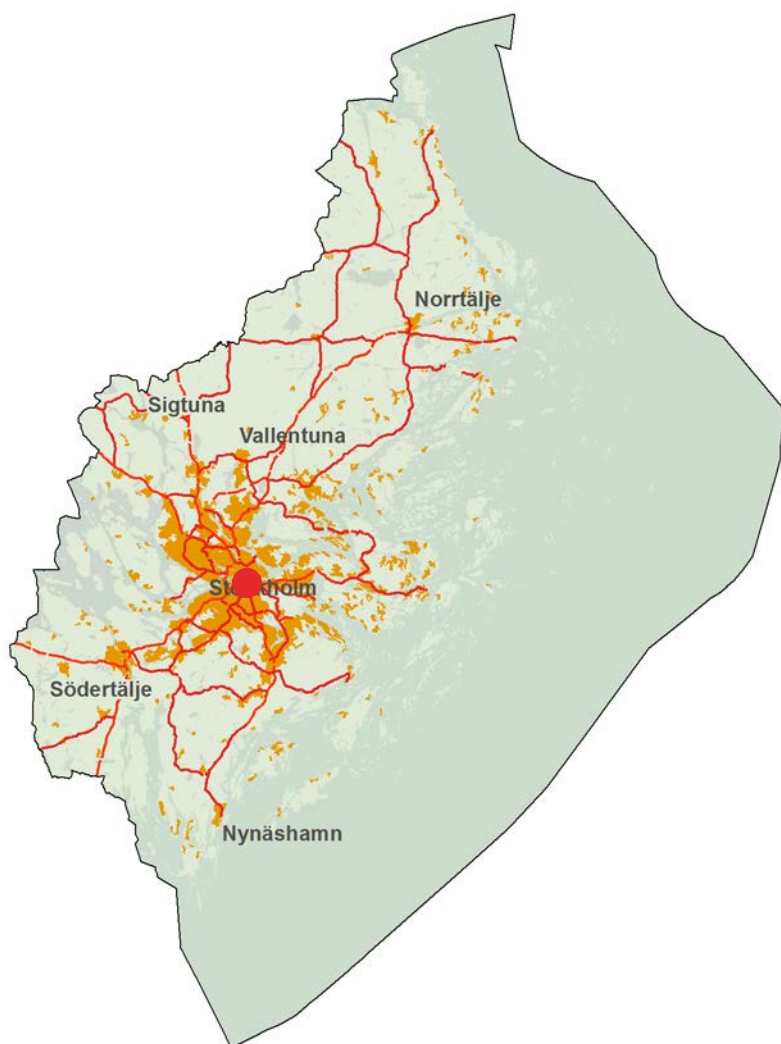
Radiatorvägen 11, 702 27 Örebro

Telefon 019-60904 10

www.arkeologgruppen.se

arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

Översigtskarta över Stockholms län med platsen för undersökningen markerad i rött.

© 2020 Arkeologgruppen AB
Arkeologgruppen rapport 2020:63

Författare	Sabina Larsson
Kvalitetsgranskning	Tomas Ekman
Grafisk form	Sabina Larsson
Omslagsfoto	Östgötagatan i början av 1900-talet. Foto: Stockholms stadsmuseum.
Foto	Arkeologgruppen AB om inte annat anges i figurtexten.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_200001

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2020:63

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Östgötagatan 25 - Södermalm

L2015:7789 och L2015:7779

Södermalm 7:87

Stockholms stad

Södermanland

Sabina Larsson

Lst dnr 431-24340-2020

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Stockholm
Kommun	Stockholm
Landskap	Södermanland
Socken	Stockholm
Fastigheter	Södermalm 7:87
Fornlämningsnummer	L2015:7789, L2015:7779
Lämningsstyp	Stadslager, uppgift om flatmarksgrav
Datering	Medeltid–historisk tid
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Länsstyrelsens beslutsdatum	2020-06-03
Länsstyrelsens diarienummer	431-24340-2020
Uppdragsnummer i Fornreg	202000883
Arkeologgruppens projektnummer	P20050
Projektledare	Sabina Larsson
Fältpersonal	Sabina Larsson, Erica Strengbom, Rasmus Ohlsson
Undersökningstid	September 2020
Undersökt yta	20 m ²
Inmätningsteknik	Manuell
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd tillvaratogs.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö.....	5
Syfte och målgrupper	6
Metod och genomförande.....	6
Resultat och tolkning.....	10
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	11
Referenser	12

Figur 1. Karta över Stockholm med platsen för undersökningen markerad med svart cirkel. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

I samband med schaktningsarbeten inför byte av elskåp och nedläggning av elserviskablar utanför fastigheten Sturen större 12, Östgötagatan 25 på Södermalm i Stockholm har Arkeologgruppen AB genomfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning. Schaktet grävdes längs med fasaden ut mot Östgötagatan och var 20×1 meter stort. Det grävdes enbart i ett äldre kabelschakt ner till befintlig kabel. Stratigrafin visade endast yngre lager i form av bärlager och sand. Inga arkeologiska lämningar eller lager framkom.

Inledning

Arkeologgruppen AB har i september 2020 genomfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fastigheten Södermalm 7:87 på Östgötagatan 25 på Södermalm i Stockholm. Uppdraget föranleddes av en renovering av fastigheten på Östgötagatan 25 som innefattar byte av elskåp och nedläggning av nya elserviskablar.

Beslutande i ärendet var Länsstyrelsen i Stockholms län och kostnadsansvaret bars av uppdragsgivaren Infratek AB.

Bakgrund och kulturmiljö

Platsen för undersökningen är belägen inom Stockholms stadslager, L2015:7789, med datering från medeltid och framåt. Utöver detta berörs även lämningen L2015:7779 som utgörs av ett område där det tidigare påträffats skelettfynd. Dessa kan möjligtvis härledas till stadens medeltida avrättningsplats på Pelarbacken men det kan även röra sig om benmaterial från de kapell med tillhörande kyrkogårdar som stått i den här delen av Södermalm.

År 1936 påträffades skelett i form av bland annat fem kranier vid ombyggnationer i Katarina gamla realskola. Benen bedömdes som omdeponerade och omhändertogs inte (SR534). Fyra år senare påträffades tre orörda skelett inom fastigheten Pelarbacken mindre 4 (SR544). År 2006 påträffades omrörda massor med människoben inom fastigheten Sturen större 1, alldeles intill den nu berörda fastigheten (Fennö 2006).

Fastigheten Sturen Större 12 på Östgötagatan 25 har tidigare gått under beteckningen Sturen Större 3. Byggnaden uppfördes år 1881 och fungerade som gymnastikbyggnad tillhörande Katarina Västra skola.

Huset eldhärjades år 2003 vilket lämnade endast grundsockeln och yttermurarna. Återuppbyggnaden har kantats av diskussioner kring husets utformning och användning och har inte påbörjats förrän relativt nyligen. Det är i samband med upprustningen som de föreliggande markingreppen utfördes.

Vid schaktningsarbeten år 2018 påträffades resterna av en timrad brunn. Virket i timmerkonstruktionen dendrodaterades till åren 1656–1666 samt 1686–1687. Brunnen fylldes igen under 1700-talets första hälft. I fyllningsmassorna påträffades två spannar/tunnor och en brandhink i läder (Westberg 2018).

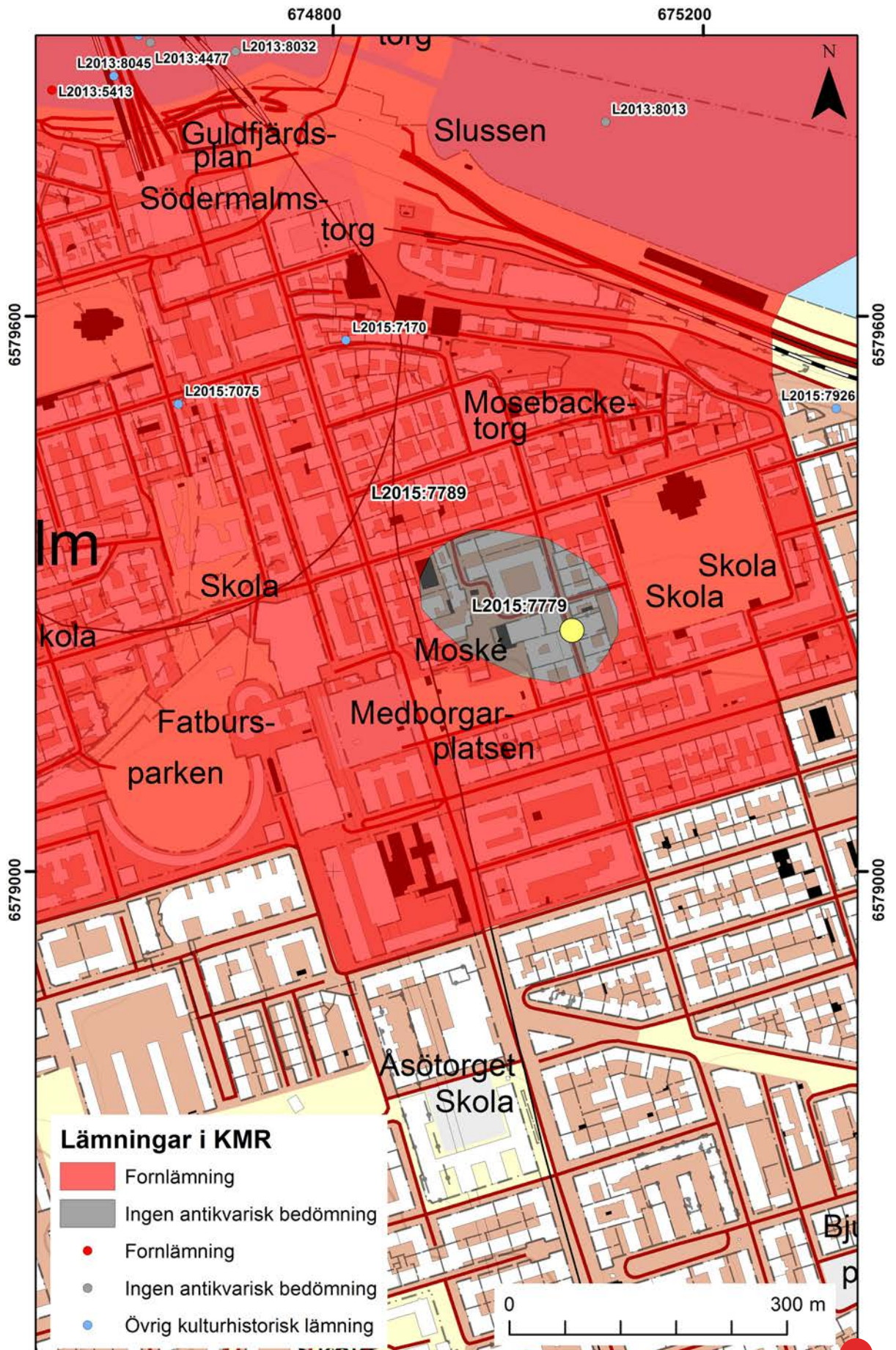
Syfte och målgrupper

Syftet med undersökningen var att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera kulturlager och anläggningar inom fornlämningen. Målgrupper för undersökningen är Länsstyrelsen och företagaren.

Metod och genomförande

Undersökningen utfördes genom maskingrävning och inleddes med borttagandet av stenplattorna i trottoaren. Schaktet förlades enbart i ett äldre kabelschakt och grävdes ner till befintlig elkabel. Trots att schaktet inte översteg 20 meter kom arbetet att dra ut på tiden. Detta berodde framför allt på de viktbegränsningar som innebar att lastbilen som forslade bort massorna endast kunde fyllas till hälften. Det ska också tilläggas att trafiken på Östgötagatan fortfarande flöt på och maskinen fick därför vidta stor försiktighet under arbetet och vänta in trafikflödet.

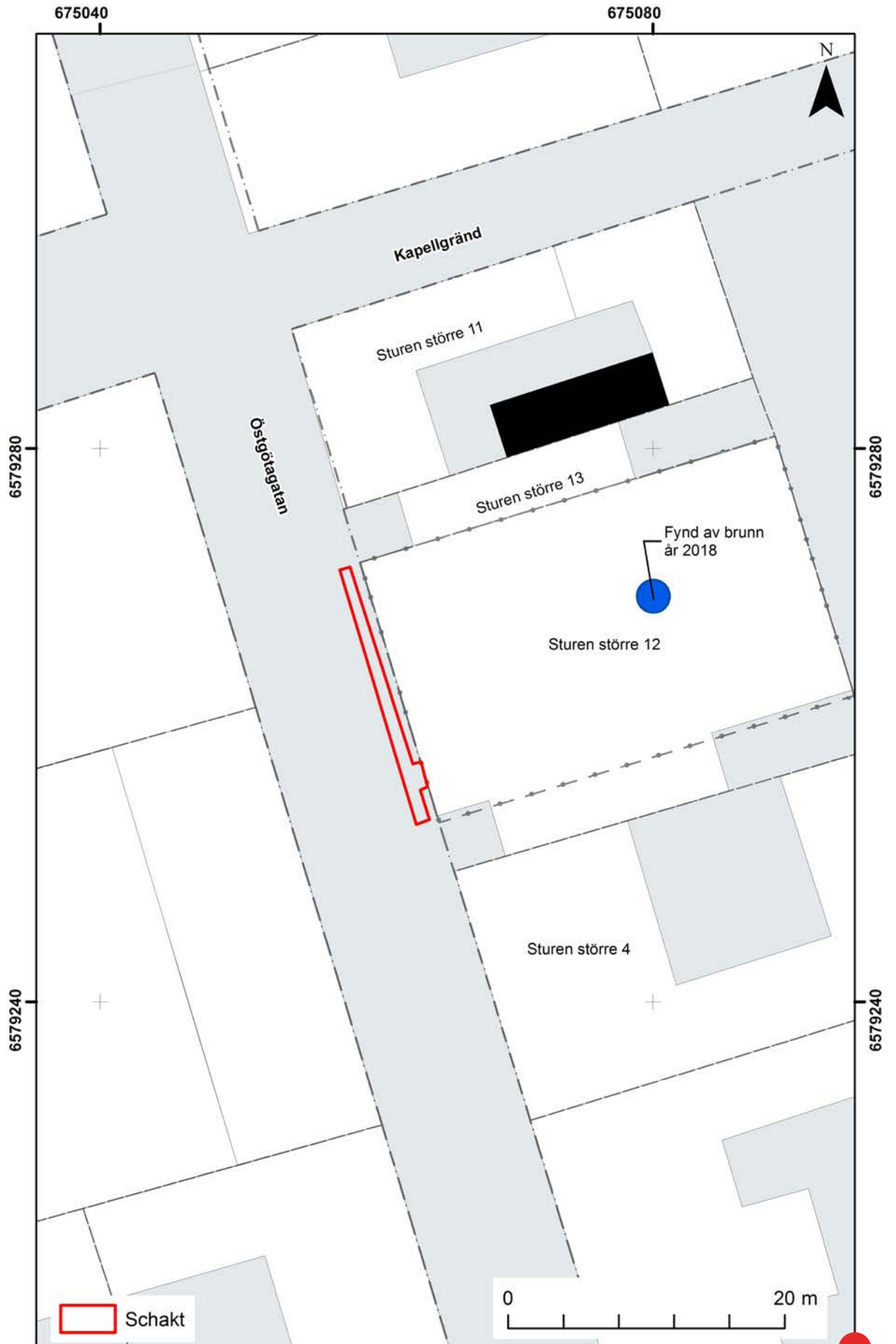
Schaktet dokumenterades och fotograferades. Inga inmätningar gjordes på plats utan schaktets placering har digitaliserats utifrån dokumentation och ritning i fält. Vid undersökningen medverkade, utöver arkeolog från Arkeologgruppen, även arkeologistudent Rasmus Ohlsson.

Figur 2. Översiktsskarta över centrala Södermalm med platsen för kabelschaktet markerat med gul prick. Skala 1:6000.

Figur 3. Det aktuella schaktet markerat i rött och tidigare nämnda undersökningar markerade i blått. Se även nästa sida. Skala 1:1000.

Figur 4. Plan över schaktet. Skala 1:400.

Resultat och tolkning

Platsen för kabelschaktet var beläget i trottoaren på östra sidan av Östgötagatan, alldeles intill husväggen. Schaktningen påbörjades vid fastighetens sydvästra hörn där elskåpet stod. Här öppnades en liten ficka in mot husväggen för att frilägga elskåpet. Under plattorna i trottoaren framkom ett 0,4 meter tjockt bärlager av sand och grus. Därefter tilltog 0,40–0,55 meter ljusbrun sand som bitvis var uppblandad med gulbeige sand. Intill elskåpet framkom stödstenar till husets grund på 0,8 meters djup.

Schaktet förlades i ett äldre kabelschakt och grävdes ner till 0,95 meter där befintliga kablar täcktes av lagda tegelstenar. Dessa togs bort men kablarna lämnades. De nya skulle placeras ovanpå.

Schaktningen avslutades dag två och hade då nått till det nordvästra hörnet av huset där schaktet grävdes ihop med angränsande schakt inom fastigheten Sture större 12. Inga arkeologiska lämningar framkom och de massor som fördes bort innehöll inget äldre material. Schaktet kunde grävas i de äldre kabelschakten hela vägen.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Syftet med undersökningen var att på ett vetenskapligt sätt dokumentera fornlämningen. Vid schaktningen framkom inga kontexter eller äldre massor.

Referenser

Tryckta källor

Fennö, H. 2006. *Sturen Större 1. Stockholms stad, Södermalm, RAÄ 103. Arkeologisk undersökning. SR 1078.* Stockholms stadsmuseum: arkeologisk rapport 2008:2.

Westberg, T. 2019. *En brunn på Södermalm. Kvarteret Sturen större 12. Arkeologisk undersökning. Stockholms län, Södermanland, Stockholms kommun, Katarina socken, Sturen Större 12, Stockholm 103:1 & 160:1.* Arkeologerna, Statens historiska museer rapport 2019:148.

Stadsarkeologiskt register (SR)

SR 534. Kvarteret Sturen Större, Södermalm, arkeologiskt rapportunderlag (PM), RAÄ Stockholm 103. Stockholms stadsmuseum. År 1936.

SR544. Fastigheten Pelarbacken Mindre 4, Södermalm, arkeologisk rapport, RAÄ Stockholm 103. Stockholms stadsmuseum. År 1940.

Omslagsbild:

Östgötagatan 29–23. Dokument ID: SSMF004485. Stockholms stadsmuseum.

Arkeologgruppen AB

RAPPORT 2020:63

